

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v exekučnej veci oprávneného **P., s. r. o., so sídlom v B.**, IČO: X., zastúpeného advokátskou kanceláriou V., s. r. o., so sídlom v B., proti povinnému **P. K., nar. X., bytom K., o vymoženie 2 349,08 eur s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Košice - okolie pod sp. zn. 12 Er 4563/2011, o dovolaní oprávneného proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach z 31. októbra 2012 č. k. 11 CoE 41/2012-35, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Povinnému nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e :

Súdny exekútor požiadal exekučný súd o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie (§ 44 zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov – ďalej len „Exekučný poriadok“) na základe rozhodcovského rozsudku z 12. augusta 2011, sp. zn. ISC0910114 Stáleho rozhodcovského súdu, ktorý zriadila R., a. s. (ďalej len „označený rozhodcovský rozsudok“).

Okresný súd Košice – okolie uznesením z 23. januára 2012, č. k. 12 Er 4563/2011-18, uvedenú žiadosť súdneho exekútora zamietol. Súd prvého stupňa preskúmal žiadosť súdneho exekútora, návrh na vykonanie exekúcie, ako aj exekučný titul podľa ust. § 44 ods. 2, § 41 ods. 1, 2 Exekučného poriadku; § 45 ods. 1, 2 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní (ďalej len „ZoRK“), § 52 až § 54 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „Občiansky zákonník“); § 2 písm. a/, b/, § 3 ods. 1, 2 zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, a po oboznámení sa s obsahom spisu a dokladov založených v spise, najmä s obsahom rozhodcovského rozsudku, na základe ktorého oprávnený žiada

o výkon exekúcie, a úverovej zmluvy č. 6817129609 z 22. januára 2009 s jej neoddeliteľnými prílohami a zistil, že vyššie uvedená zmluva je v zmysle zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch zmluvou o spotrebiteľskom úvere, a to ako v zmysle § 4 zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, tak i v zmysle § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka. Na právny vzťah účastníkov preto aplikoval ustanovenia zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka a ustálil, že exekučný titul je vydaný na základe úverovej zmluvy, v ktorej je obsiahnutá neprijateľná zmluvná podmienka, a to dohoda, v ktorej je obsiahnuté, že banka a klient sa dohodli na rozhodcovskej doložke, týkajúcej sa riešenia všetkých sporov, ktoré medzi nimi vzniknú z právnych vzťahov vzniknutých pri poskytovaní služieb, Bankových produktov alebo vykonávaní Bankových obchodov, vrátane sporov o platnosť, výklad a zánik príslušnej zmluvy v nasledovnom znení :

a) pokiaľ bude v príslušnom spore žalobcom Banka, predloží tento spor na prerokovanie a rozhodnutie Rozhodcovskému súdu, a to podľa jeho Štatútu a rokovacieho poriadku, ktoré sú platné a účinné v čase začatia rozhodcovského konania, b) pokiaľ bude v príslušnom spore žalobcom Klient, je oprávnený predložiť tento spor na prerokovanie a rozhodnutie Rozhodcovskému súdu, a to podľa jeho Štatútu a Rokovacieho poriadku, ktoré sú platné a účinné v čase rozhodcovského konania alebo všeobecnému súdu. Takáto rozhodcovská doložka je neprijateľnou v zmysle § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka, pretože spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa tým, že znemožňuje spotrebiteľovi zvoliť si spôsob prípadného riešenia sporu a nebola s povinným individuálne dohodnutá, lebo je priamo súčasťou úverových zmluvných podmienok, ktoré povinný nemohol žiadnym spôsobom ovplyvniť, táto núti spotrebiteľa podrobiť sa výlučne rozhodcovskému konaniu, čím mu bráni v uplatňovaní svojho práva súdnou cestou. Za okolnosti spôsobujúce hrubú nerovnováhu medzi právami a povinnosťami dodávateľa a spotrebiteľa považoval aj neprijateľné miesto rozhodcovského konania. Z týchto dôvodov žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie zamietol.

Na odvolanie oprávneného vec prejednal Krajský súd v Košiciach ako súd odvolací. Po preskúmaní napadnutého uznesenia rozhodol uznesením z 31. októbra 2012, č. k. 11 CoE 41/2012-35 tak, že napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa podľa ustanovenia § 219 ods. 1 a ods. 2 O. s. p. ako vecne správne potvrdil.

Odvolací súd dodal, že oprávnený v odvolaní neuviedol žiadne skutočnosti, ktoré by boli spôsobilé spochybníť vecnú správnosť napadnutého uznesenia a správnosť záveru, ku ktorému dospel súd prvého stupňa, že rozhodcovský rozsudok sp. zn. ISC0910114, predovšetkým z dôvodu neplatnej rozhodcovskej doložky nie je spôsobilým exekučným titulom, na základe ktorého by bolo možné viesť exekúciu. Uvedený nedostatok rozhodcovského rozsudku a jeho nesúlad so zákonom predstavuje prekážku postupu exekučného konania a vykonania exekúcie pre chýbajúci hmotnoprávny (materiálny) predpoklad prípustnosti exekúcie, preto už len z tohto dôvodu bola žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie správne zamietnutá.

K námietke oprávneného týkajúcej sa zákona o bankách odvolací súd uviedol, že z ods. § 93b ods. 1 zákona o bankách vyplýva, že banky a pobočky zahraničných bánk sú povinné ponúknuť svojim klientom neodvolateľný návrh na uzavretie rozhodcovskej zmluvy, ale klient by mal mať stále možnosť voľby, či prijme alebo neprijme predložený návrh na uzavretie rozhodcovskej zmluvy.

Odvolací súd poukázal na ust. § 45 ods. 1, ods. 2 ZoRK a ust. § 44 ods. 3 Exekučného poriadku a má za to, že súd prvého stupňa v posudzovanej veci konal v súlade so zákonom, pokiaľ posudzoval rozhodcovský rozsudok z hľadísk uvedených v § 45 ZoRK, a správne aplikoval aj ust. § 44 ods. 2 Exekučného poriadku, ktoré zvyrazňuje zodpovednosť exekučného súdu za vydanie poverenia na vykonanie exekúcie tým, že mu umožňuje uznesením zamietnuť žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie v takom prípade, ak zistí rozpor žiadosti, návrhu alebo exekučného titulu so zákonom. Pri rozhodovaní správne podrobil osobitnej súdnej kontrole rozhodcovskú doložku zakotvenú v bode 10.2. zmluvy uzavretej medzi účastníkmi konania z 22. januára 2009, berúc do úvahy kritériá, na ktorých je inštitút neprijateľnej zmluvnej podmienky založený a dospel k správne záveru o neprijateľnosti rozhodcovskej doložky v predmetnej spotrebiteľskej zmluve, ktorá je neplatná pre rozpor s ust. § 53 a nasl. Občianskeho zákonníka a nemohla preto založiť právomoc rozhodcovského súdu na konanie a rozhodovanie majetkových sporov vyplývajúcich zo (spotrebiteľskej) úverovej zmluvy uzavretej medzi účastníkmi.

Odvolací súd v ďalšej časti poukázal na ust. § 53 Občianskeho zákonníka a má za to, že medzi neprijateľné podmienky Občiansky zákonník príkladmo zahŕňa aj dojednanie

rozhodcovskej doložky, vyžadujúcej od spotrebiteľa výlučné riešenie sporov s dodávateľom v rozhodcovskom konaní. V danom prípade rozhodcovská doložka zakotvená v bode 10.2. úverovej zmluvy, uzavretej medzi účastníkmi konania, síce výslovne nevyžaduje od povinného ako spotrebiteľa, aby akékoľvek spory, ktoré vzniknú zo ZoÚ alebo OP, v prípade nedosiahnutia dohody riešil výlučne v rozhodcovskom konaní pred Stálym rozhodcovským súdom zriadeným pri spoločnosti R., a. s., B., ale k takýmto účinkom svojim znením smeruje. Táto zmluvná podmienka je súčasťou obsahu štandardnej formulárovej zmluvy (dohoda o nej je obsiahnutá v obchodných podmienkach pre úver) právneho predchodcu oprávneného ako dodávateľa, ktorá nebola povinným ako spotrebiteľom individuálne dojednaná, lebo povinný nemal možnosť podstatným spôsobom ovplyvniť obsah predmetnej zmluvy a nemal na výber, vzhľadom na splynutie rozhodcovskej doložky s ostatnými štandardnými podmienkami mohol len zmluvu ako celok (vrátane obchodných podmienok pre úver a v nich obsiahnutej rozhodcovskej doložky) odmietnuť alebo podrobiť sa všetkým zmluvným podmienkam, a teda aj rozhodovaniu sporov v rozhodcovskom konaní. Takto formulovaná rozhodcovská doložka spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech povinného (spotrebiteľa), pretože neumožňuje spotrebiteľovi zvoliť si spôsob riešenia prípadného sporu a ponecháva ho výlučne na dodávateľa, ktorý vybral konkrétny rozhodcovský súd na riešenie prípadných sporov vzniknutých zo zmluvy, čím je fakticky odopretá spotrebiteľovi možnosť brániť svoje práva pred všeobecným súdom v prípade, ak dodávateľ podá návrh na rozhodcovský súd. Aj podľa názoru odvolacieho súdu je takto formulovaná rozhodcovská doložka neprijateľná, a tým v zmysle § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka je absolútne neplatná, preto na základe nej (bez právomoci rozhodcovského súdu) vydaný rozhodcovský rozsudok na návrh právneho predchodcu oprávneného, nie je materiálne vykonateľným exekučným titulom.

Výkon práv oprávneného v tomto konaní, založený na neprijateľnej zmluvnej podmienke, ktorou povinný ako spotrebiteľ nie je viazaný, je nezlučiteľný i s normami únievého práva na ochranu spotrebiteľa - Smernicou Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách a s ustálenou judikatúrou Súdneho dvora Európskej únie, v ktorej sa opakovane zdôrazňuje požiadavka, aby vnútroštátne procesné predpisy neznemožnili alebo nesťažili nadmerne výkon práv uznaných právom Únie a v súlade s touto požiadavkou povinnosť vnútroštátneho súdu, ktorý rozhoduje o návrhu na nútený výkon rozhodcovského rozsudku vydaného bez účasti spotrebiteľa, aj bez návrhu

v súlade s cieľom smernice zabezpečiť, aby nekalé podmienky v spotrebiteľských zmluvách nezaväzovali spotrebiteľov a v rámci exekučného konania posúdiť nekalú povahu podmienky, obsiahnutej v zmluve o úvere, uzavretej poskytovateľom úveru so spotrebiteľom, pokiaľ má na tento účel k dispozícii nevyhnutné informácie o právnom a skutkovom stave a ak je podľa vnútroštátnych procesných pravidiel možné vykonať takéto posúdenie v rámci obdobných konaní na základe vnútroštátneho práva, ako aj povinnosť tohto súdu v ktoromkoľvek štádiu exekučného konania aj bez návrhu (ex officio) zastaviť výkon tohto rozhodcovského rozhodnutia v prípadoch, keď požadované či vymáhané plnenie je v rozpore s úniovým právom. Súdny dvor vo viacerých rozhodnutiach tiež konštatoval, že vopred stanovená podmienka v zmluve uzatvorenej medzi spotrebiteľom a dodávateľom v zmysle smernice (93/13/ES), ktorá nebola individuálne dohodnutá a ktorá priznáva právomoc pre všetky spory vyplývajúce zo zmluvy súdu, v obvode ktorého sa nachádza sídlo predajcu alebo dodávateľa - ako je tomu v posudzovanom prípade, spĺňa všetky podmienky, aby mohla byť z hľadiska smernice kvalifikovaná ako nekalá (pozri rozsudok vo veci C-243/08 zo 4. júna 2009 Pannon GSM Zrt. proti Erzsébet Sustikné Gyórfi, bod 40 a iné).

Napokon neobstála ani námietka oprávneného, že napadnutým rozhodnutím dôjde reálne k úplnému odňatiu práva veriteľa na súdnu ochranu. Oprávnenému totiž nič nebráni v uplatnení svojich oprávnených nárokov voči povinnému vyplývajúcich z uzavretej úverovej zmluvy na príslušnom všeobecnom súde, príp. v následnom vymáhaní pohľadávky (priznanej právoplatným a vykonateľným súdnym rozhodnutím) zákonným postupom v exekučnom konaní.

O trovách odvolacieho konania nebolo rozhodnuté, lebo účastníci nenavrhlí o nich rozhodnúť (§ 224 ods. 1, § 151 ods. 1 prvá veta O. s. p.).

Uvedené uznesenie odvolacieho súdu napadol oprávnený dovolaním, v ktorom žiadal napadnuté uznesenie buď zmeniť tak, že dovolací súd poverí súdneho exekútora vykonaním exekúcie, alebo zrušiť rozhodnutia súdov oboch nižších stupňov a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, lebo súdy v danom prípade: a) rozhodovali vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov (§ 237 písm. a/ O. s. p.), b) rozhodovali napriek tomu, že v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo (§ 237 písm. d/ O. s. p.); c) rozhodovali napriek tomu, že sa nepodal návrh na začatie konania, hoci bol podľa zákona potrebný (§ 237 písm. e/ O. s. p.),

d) odňali oprávnenému možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O. s. p.), e) konanie zaťažili tzv. inou vadou konania majúcou za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.) a f) svoje rozhodnutia založili na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.).

Oprávnený v dovolaní ďalej uviedol, že podľa jeho názoru je tento jeho opravný prostriedok prípustný v zmysle § 238 ods. 3 O. s. p.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.) po zistení, že dovolanie podal včas oprávnený zastúpený v súlade s § 241 ods. 1 veta druhá O. s. p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O. s. p.) skúmal, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O. s. p.). V prejednávanej veci smeruje dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu. Uznesenia odvolacieho súdu, proti ktorým je prípustné dovolanie, sú vymenované v § 239 ods. 1 a 2 O. s. p. Uznesenie odvolacieho súdu, ktoré napadol oprávnený dovoláním, nemá znaky žiadneho z vyššie uvedených uznesení. Dovolanie oprávneného preto podľa ustanovení § 239 ods. 1 a 2 O. s. p. prípustné nie je.

Oprávnený zastáva nesprávny názor, že jeho dovolanie je prípustné podľa § 238 ods. 3 O. s. p. Prehliadol, že aplikácia tohto ustanovenia prichádza do úvahy len v prípade, že dovolanie smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu uvedenému v tomto ustanovení. Keďže dovolanie oprávneného smeruje proti uzneseniu, neprichádza do úvahy použitie § 238 O. s. p.

Prípustnosť dovolania oprávneného by v preskúmvanej veci prichádzala do úvahy, len ak by v konaní došlo k niektorej z procesných väd taxatívne vymenovaných v § 237 O. s. p. Oprávnený procesné vady konania v zmysle § 237 písm. b/, c/ a g/ O. s. p. netvrdil a existencia týchto väd nevyšla v dovolacom konaní najavo, preto prípustnosť jeho dovolania z týchto ustanovení nevyplýva.

K obsahovo rovnakým námietkam oprávneného, z ktorých vyvodzuje prípustnosť a opodstatnenosť jeho dovolania podaného v preskúmvanej veci, sa už najvyšší súd vyjadril vo viacerých iných skutkovo a právne obdobných právnych veciach, v ktorých ten istý oprávnený vystupoval v procesnom postavení dovolateľa. Ako príklad uvádza najvyšší súd rozhodnutia zo 4. apríla 2013 sp. zn. 3 Cdo 224/2012, 14. mája 2013 sp. zn. 3 Cdo 295/2012, 14. mája 2013 sp. zn. 3 Cdo 182/2012, 14. mája 2013 sp. zn. 3 Cdo 6/2013, 14. mája 2013 sp. zn. 3 Cdo 16/2013, z 12. júna 2013 sp. zn. 3 ECdo 9/2013, 12. júna 2013 sp. zn. 3 ECdo 37/2013, 12. júna 2013 sp. zn. 3 ECdo 8/2013, 27. júna 2013 sp. zn. 3 Cdo 237/2012, 27. mája 2013 sp. zn. 3 Cdo 227/2012, 3. júla 2013 sp. zn. 3 ECdo 106/2013, 25. júla 2013 sp. zn. 3 ECdo 42/2013, 25. júla 2013 sp. zn. 3 Cdo 62/2013 a konštatuje, že právne závery, ku ktorým dospel v týchto rozhodnutiach, sú plne opodstatnené aj v preskúmvanej veci. S prihliadnutím na požiadavku procesnej ekonomiky preto najvyšší súd na odôvodnenia týchto rozhodnutí v podrobnostiach poukazuje s tým, že sa s nimi v plnom rozsahu stotožňuje aj v preskúmvanej veci.

V rozhodnutiach uvedených v predchádzajúcom odseku najvyšší súd konštatoval, že:

Prípustnosť dovolania z dôvodu nedostatku právomoci súdu (§ 237 písm. a/ O. s. p.) je daná, iba ak súd rozhodol vo veci, o ktorej nemal rozhodnúť; rozhodovanie súdov v exekučných veciach ale vyplýva priamo zo zákona (viď napríklad § 29, § 38 ods. 3 a § 44 ods. 1 Exekučného poriadku).

Prekážku rozsúdenej veci (§ 237 písm. d/ O. s. p.) pre exekučné konanie netvorí rozhodcovský rozsudok, vydaný v rozhodcovskom konaní, lebo rozhodcovské konanie nemá charakter exekučného konania.

Ustanovenie § 237 písm. e/ O. s. p. dopadá len na tie prípady, v ktorých súd prejednal a meritórne rozhodol vec, hoci nebol podaný žiadny návrh na začatie konania vo veci, ktorá nemôže začať bez návrhu (oprávnený ale podal návrh na vykonanie exekúcie).

Pri postupe podľa § 44 ods. 2 Exekučného poriadku sa vychádza z tvrdení oprávneného v návrhu na vykonanie exekúcie a z exekučného titulu, pričom oboznamovanie s obsahom listín zamerané na posúdenie splnenia podmienok konania sa nemusí vykonávať na pojednávaní a za prítomnosti oprávneného a povinného.

Ak sa exekúcia navrhuje na podklade rozhodnutia takého rozhodcovského súdu, ktorý nemal právomoc vydať ho, zamietnutím žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie sa oprávnenému neodopiera právo na výkon rozhodnutia.

Pokiaľ v určitej veci nedošlo k uzavretiu (platnej) rozhodcovskej zmluvy, nemohol spor so spotrebiteľom prejednať rozhodcovský súd a v takom prípade ani nemohol vydať rozhodcovský rozsudok (R 46/2012).

Postup banky nezodpovedal v danom prípade § 93b ods. 1 zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách, lebo rozhodcovská doložka nebola naformulovaná tak, aby založila právomoc rozhodcovského súdu zriadeného bankami alebo ich záujmovým združením (viď § 67 ods. 1 a 2 zákona č. 510/2002 Z. z. o platobnom styku a o doplnení a zmene niektorých zákonov).

Nedôvodná a irelevantná je aj námietka oprávneného, že slovenský preklad Smernice nie je správny.

K týmto záverom dospel najvyšší súd aj v preskúmvanej veci. Dovolací súd sa stotožňuje s názorom, že v danom prípade uzavretá rozhodcovská doložka – z dôvodov vysvetlených už súdmi nižších stupňov – je neprijateľná podmienka spotrebiteľskej zmluvy (§ 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka), čo zakladá jej neplatnosť. Neplatná rozhodcovská doložka nemohla založiť právomoc rozhodcovského súdu vydať označený rozhodcovský rozsudok, ktorý vzhľadom na to nie je vykonateľný exekučný titul.

Oprávneným namietaná neúplnosť alebo nesprávnosť skutkových zistení súdov, nepreskúmateľnosť ich rozhodnutí (R 111/1998 a tiež III. ÚS 551/2012) a nesprávnosť právneho posúdenia, na ktorých tieto rozhodnutia spočívajú (R 54/2012), nie sú vady konania v zmysle § 237 O. s. p. a prípustnosť dovolania nezakladajú.

Vzhľadom na to, že v dovolacom konaní sa nepotvrdila existencia procesných väd konania, tvrdených oprávneným, nevyšli najavo ani iné vady uvedené v § 237 O. s. p. a prípustnosť podaného dovolania nevyplýva z § 239 O. s. p., najvyšší súd odmietol procesne neprípustné dovolanie oprávneného podľa § 243b ods. 5 O. s. p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p.

V dovolacom konaní úspešnému povinnému vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti oprávnenému, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 5 O. s. p. v spojení s § 224 ods. 1 O. s. p. a § 142 ods. 1 O. s. p.). Najvyšší súd nepriznal povinnému náhradu trov dovolacieho konania, lebo nepodal návrh na jej priznanie (§ 151 O. s. p.).

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 22. januára 2014

JUDr. Darina Ličková, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Hana Segečová